



Johan van der Veen als 16-jarige actievoerder

De Deventer historicus Johan van der Veen schrijft een boek over de linkse politieke bewegingen in het Deventer in de eerste helft van de vorige eeuw. Deventer heeft haar bijnaam 'Moskou aan de IJssel' aan deze bewegingen te danken.

Eind jaren '60 is de 16-jarige gymnasiast Johan van der Veen een opstandige scholier en een antimilitarist.

Hij zit in de Werkgroep Antimilitarisme van de PSP en hij richt met leeftijdgenoot Wouter Oudemans de Deventer afdeling van de Scholierenvakbond op.

NAVO-mijnenvegers aan de IJsselkade

Op een vrijdagmiddag medio april 1969 ga ik met Johan en Wouter aan tafel.

Mogen zij voor de Scholierenvakbond de stencilmachine van De Zambar gebruiken?

Ja dat mag.

En mag het ook voor de PSP-demonstratie tegen de NAVO-mijnenvegers, die het komende weekend aan de kade van de IJssel aanleggen?

'M'n vader vindt het goed.' zegt Wouter Oudemans.

Wouters vader Aart Oudemans is voorzitter van het bestuur van de Stichting Sociaal Cultureel Werk Deventer waar het jongerencentrum De Zambar onder valt.

'En wat vindt jouw vader ervan?' vraag ik aan Johan van der Veen. Johan haalt zijn schouders op. 'Mijn vader weet van niks,' zegt hij.

Op deze middag op de werkzolder van De Zambar maken Johan van der Veen en Wouter Oudemans een spandoek met bloedrode letters op een wit laken.

Ik kijk bedenkelijk, maar het staat er. Marinier Moordvak.

Er wordt een brandbrief op een stencil getypt.

‘De marine en de NAVO zijn de waakhonden van het kapitalisme. We krijgen met de mijnenvegers aan de IJsselkade oorlogspropaganda voorgeschoteld. Daar zitten we niet op te wachten. Trossen los, kap de trossen van de mijnenvegers los.’

Het is krasse taal, maar het staat er.

‘Hoeveel stencils hebben jullie nodig,’ vraag ik.

‘Drieduizend.’

‘Drieduizend?’

Opgepakt

Wouter Oudemans moet het spandoek van zijn ouderlijke huis aan de Bergschild weghalen en nog voordat hij zich heeft kunnen aansluiten bij de PSP-demonstratie aan de IJsselkade wordt Johan van der Veen opgepakt.

Zijn boodschappentas met drieduizend stencils wordt in beslag genomen.

Hij zit een uur in een cel in het politiebureau aan het Grote Kerkhof.

Om vijf uur wordt hij uit de cel gehaald door een politieman in burger.

Hij kent de politieman. Het is de vader van een meisje uit zijn klas.

Het is de hoofdcommissaris.

De hoofdcommissaris ruikt naar drank.

Hij zegt: ‘Zijn je ouders niet thuis? Niemand neemt de telefoon op bij jullie.’

‘Mijn ouders zijn naar de markt en daarna gaan ze koffie drinken bij familie.’

‘Johan, jongen, ik zit hiernaast bij de Heerensociëteit met de rector van je school. Je rector zegt dat je een actievoerder bent, maar wel een eerlijke jongen. Is het jullie bedoeling om de trossen van de NAVO mijnenvegers los te maken?’

‘Het is symbolisch bedoeld.’

‘Symbolisch! Symbolisch! Het is dus niet de bedoeling om geweld te gebruiken? Goed, dan kun je gaan. Die tas met stencils neem ik in beslag.’

Door het smalle gangetje tussen het gemeentehuis en het politiebureau komen ze op het Grote Kerkhof.

Daar slaat de hoofdcommissaris zonder om te kijken de hoek om.

Wanneer Johan thuis de fiets in de schuur zet, zijn z'n ouders net thuis.

'Ik ga m'n huiswerk maken,' zegt Johan.

'Dat is goed jongen.'

